

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

UNIVERZITNÍ FILMOVÝ KLUB
v rámci projektu Idea univerzity
uveďte dne 27.2. 2013 od 17:00 v učebně DB4

přednášku doc. Dalibora Antalíka, Dr.
**Pojetí osudu ve starověké Mezopotámii:
Teologický optimismus a antropologická skepse**

součástí přednášky bude projekce filmu
TEORÉMA
(Pier Paolo Pasolini, Itálie, 1968, 98 min)

Téma přednášky:

„Pojetí osudu ve starověké Mezopotámii: Teologický optimismus a antropologická skepse“

Anotace: Mezopotámský koncept skrývající se za termínem konvenčně překládaným ve smyslu „osud“ (sum. NAM; akk. šimtu) zahrnuje, z hlediska tradice evropského myšlení, dvě různé vrstvy. V první řadě artikuluje analogickou představu jako latinské natura, tedy jakousi vnitřní povahu jednotlivých jsoucen. Teprve v druhém plánu vyjadřuje představu obsaženou v latinském fatum, tedy schopnost bohů obdařených mocí a autoritou, určovat běh událostí v rámci celého kosmu. Šimtu ve smyslu natura stanovují v mezopotámské optice nejvyšší božstva veškerému jsoucnu včetně sebe samých, zatímco šimtu ve smyslu fatum naopak všemu s výjimkou sebe samých. Recepce tohoto postulátu na straně člověka potom v dané oblasti vedla jednak k výraznému teologickému optimismu, lapidárně vyjádřenému konvenčním epitetem „Pán předurčení a předobrazů“ (akk. bel šimati u usurati), jímž mohlo být titulováno prakticky jakékoli božstvo, a v helénistickém období pozitivně zhodnocenému náboženskými kulturami klasické antiky. Na druhé straně se ovšem odrazila v antropologické skepsi artikulované jak mytopoetickými (héroická tradice), tak gestickými (tzv. namburbû-rituály) výrazovými prostředky.

Doc. Dalibor Antalík, Dr. (*1966) studoval na evangelických teologických fakultách v Praze, Lausanne a Ženevě. V současné době působí jako docent v Ústavu filozofie a religionistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Jeho hlavní badatelský zájem se soustřeďuje na prejudaistické a preislámské náboženské kultury starověkých Semitů. Kromě dílčích studií v religionistických, teologických a orientalistických periodikách a sbornících publikoval monografii *Jak srovnávat nesrovnatelné: Strategie mezináboženské komparace* (Praha: Oikúmené, 2005).

Teoréma (režie: Pier Paolo Pasolini, Itálie, 1968, 98 min)

Hrdiny filmu jsou členové dobře situované buržoazní rodiny, jejichž život je narušen návštěvou podivného a svůdného cizince - hosta, který dramaticky promění životní osudy a směřování všech obyvatel domu. „Sexuální téma v *Teorémě* je pouze metaforické“, říká Pasolini a pokračuje: „To je také důvod, proč nejsou sexuální scény mezi návštěvníkem a členy rodiny zobrazeny explicitně. Láska která se tu nabízí je povahy spirituální.“ Film, který patří mezi kontroverzní díla italské kinematografie, vyvolal v době svého uvedení ostré kritické protesty jak ze strany tradiční katolické církve, tak i ze strany italských marxistů. Režisér se k hlavní postavě hosta vyjádřil následovně:

Idea univerzity

Projekt reg. číslo: CZ.1.07/2.2.00/28.0270

Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Studentská 95, 530 09 Pardubice, IČ 00216275

kontaktní osoba: PhDr. Aleš Prázný, Ph.D.; telefon 466 036 281, e-mail: ales.prazny@upce.cz; Ing. Alena Brožková, Ph.D., telefon 466 036 779, e-mail: alena.brozkova@upce.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Nechávám to na divákovi ... je návštěvník Bůh nebo Ďábel? Určitě to není Kristus. Důležité je, že je čímsi posvátným, jakousi nadpřirozenou bytostí. Něčím z jiného světa.“

Idea univerzity

Projekt reg. číslo: CZ.1.07/2.2.00/28.0270

Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Studentská 95, 530 09 Pardubice, IČ 00216275

kontaktní osoba: PhDr. Aleš Prázný, Ph.D.; telefon 466 036 281, e-mail: ales.prazny@upce.cz; Ing. Alena Brožková, Ph.D., telefon 466 036 779, e-mail: alena.brozkova@upce.cz